

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

ПАМ'ЯТКА СТРІЛЬЦЯ

/за досвідом учасників бойових дій різних категорій
(спеціальностей)/

ЗМІСТ

пам'ятки стрільця

1. Тактико-технічні характеристики зброї та озброєння стрільця.
2. Порядок взаємного розпізнавання підрозділів, які залучаються до проведення АТО (варіант).
3. Додаткові основні сигнали управління підрозділами (бойовими групами) в бою (варіант).
4. Особливості дій стрільця в складі бойової групи (відділення) під час виконання завдань.
5. Вразливі місця бронетанкової техніки.
6. Правила стрільби з АКС-74.
7. Зведена таблиця для приведення зброї до нормального бою.
8. Особливості інженерного обладнання позицій.
9. Використання ручних гранат за допомогою розтяжок.

**1. ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ЗБРОЇ ТА ОЗБРОЄННЯ СТРІЛЬЦЯ
ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ, ГРАНАТОМЕТІВ ТА
ГРАНАТ**

Хар-ка	5,45 мм АКС -74	7,62 мм АКМ	40мм ГП-25
Калібр (мм)	5,45	7,62	40
Прицільна дальність (м)	1000	1000	400
Найбільша ефективність вогню до (м)	500	400	400
Дальність прямого пострілу(м): по грудній – по ростовій –	440 625	350 525	- -
Темп стрільби (постр./м)	600	600	
Бойова швидкість: чергою – одиначний –	100 40	100 40	
Вага (кг)	3,5 *	3,6 *	
Вага магаз./коробки емкість –	300 г 30 шт	30	
Боекомплект	180 носим 450 всего	120 носим 300 всего	
Кількість нарізів	4	4	12

Кут обстрілу по горизонту: по вертикалі:	—	—	
Початкова швидкість кулі (м/с)	900	715	
Дальність вбивчої сили кулі	1350	1500	
Максимальна дальність польоту кулі	3150	3000	
Вага патронів (гр)	10,2	16,2	
Вага кулі (гр)	3,4	7,9	

Характеристик и	РПГ-18	РПГ-22	РПГ-26
Боєприпаси, що застосовується	Каліберна граната з кумулятивною бойовою частиною та реактивним двигуном		Те ж, з тандемною БЧ
Тип пускового приладу	Одноразового застосування		
	Дві роздвижні труби	Труба з насадком	Однотрубні
Калібр, мм	64	72,5	72,5
Довжина в похідному/бойов	705/1050	755/850	770

ому положенні, мм			
Маса РПГ в зборі, кг	2,6	2,7	2,9
Маса гранати, кг	1,4	1,5	1,8
Початкова швидкість, м/с	114	133	144
Дальність стрільби, м: - прицільна - прямого пострілу	200 135	250 160	250 170
Час переводу в бойове положення, с		До 10	
Броня, що пробивається, мм, мм	300	400	440

ГРАНАТИ

Наймену вання (марка) зразка	Радіус розльоту вбивчих осколків, м	Маса спорядже ної гранати, кг	Час горіння запальник а, с	Дальність середня кидка, м
Ф-1	200	0,60	3,2 - 4,2	35 - 45
РГД - 5	25	0,31	3,2 - 4,2	40 - 50
РГ - 42	25	0,420	3,2 - 4,2	30 - 40

РКГ - 3 Е	-	1,07	-	15 - 20
--------------	---	------	---	---------

ПРИЦІЛИ НІЧНОГО БАЧЕННЯ ДО СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ

Найменування показників	Нічний стрілецький приціл універсальний НСПУ
На якій зброї застосовується	АКМН (АКСМН); АК74Н (АКС74Н)
Маса комплексу прилада (приціла). кг	7,5
Маса прилада (приціла) у бойовому положенні, кг	2,2
Дальність бачення, м	У межах прямого прицілу
Час безперервної роботи прилада однією акумуляторною батареєю, г	6
Збільшення, кратність	3,5
Поле зору, град	5,40
АКБ	2 КНБН - 1,5
Припустима кількість зарядно-розрядних циклів на акумуляторну батарею	200

ПРОБИВНА ЗДАТНІСТЬ КУЛІ ЗІ СТАЛЬНИМ СЕРДЕЧНИКОМ

Найменування перешкоди	Дальність стрільби кулею ПС 5.45мм	Дальність стрільби кулею ЛПС 7.62	Глибина проникання, см
Каска (стальний шлем)	800	1700	—
Бруствер з втрамбованого снігу	400	800	50-60
Земляна перешкода вільно насипаної земляної породи	300	1000	25-30
Сухий сосновий брус 20х20 см,	400	1200	20
Цегляна кладка	100	200	10-12

2. ПОРЯДОК ВЗАЄМНОГО РОЗПІЗНАВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ, ЯКІ ЗАЛУЧАЮТЬСЯ ДО ПРОВЕДЕННЯ АТО (ВАРІАНТ)

Сигнали взаємного розпізнавання:

- 1). Для **особового складу** – „кольорова стрічка”:
- на передній частині лівого і правого наплічника бронезилету;
 - на верхньому клапані заднього карману бронезилету;
 - на кевларовій касці зверху від чола до потилиці;
 - *на липучках бокових карманів передпліччя рук (додатковий розпізнавальний знак).*

2). Для **автомобільної техніки:**

- три білих стрічки з проміжком 10 см (середня шириною 20 см, бокові - по 10 см) на передній та задній частині автомобіля;
- біле коло радіусом 15 см на дверях кабіни та верхній частині кабіни і кунгу;
- „кольорова стрічка” у верхній частині лобового скла шириною 20 см (додатковий розпізнавальний знак);
- *прив’язана вдвоє „кольорова стрічка” матерії шириною 10 см та довжиною 20 см наверху нижнього коліна антени та на обох кронштейнах дзеркал заднього виду (додатковий розпізнавальний знак).*

3). Для **бронетанкової техніки:**

- три білих стрічки з проміжком 10 см (середня шириною 20 см, бокові - по 10 см) на передній та задній частині корпусу;

- біле коло радіусом 15 см на бортах (верхній кришці бортових дверей, з обох боків башні, тощо) та верхній частині башні;

- прив'язана вдвоє „кольорова стрічка” матерії шириною 10 см та довжиною 20 см наверху нижнього коліна антени та навісному обладнанні з обох сторін передньої частини корпусу.

Примітка: Для автомобілів та бронетехніки пофарбованої у світлі кольори (білий, сірий, тощо) замість білих стрічок використовувати чорні стрічки.

Єдина нумерація кольорів („кольорова стрічка”) для сигналів розпізнавання:

№1 – ЖОВТИЙ;

№2 – ЧЕРВОНИЙ;

№3 – ОРАНЖЕВИЙ.

Зазначену нумерацію використовувати під час організації взаємодії та доведення сигналів взаємного розпізнавання.

ПРИЗНАЧАЮЧИ сигнали, корисно знати наступне:

сигнали рукою чи автоматом видні вдень на **300-1000** м;

ліхтарем уночі - **1000-1500** м;

прапори сигнальні вдень-**800-1500** м;

ракети вдень до **5000** м, вночі до **15000** м.

**3. ДОДАТКОВІ ОСНОВНІ СИГНАЛИ
УПРАВЛІННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ
(БОЙОВИМИ ГРУПАМИ) В БОЮ *
(ВАРІАНТ)**

<i>Сигнали</i>	<i>Умовні знаки</i>
“УВАГА”	Кисть лівої руки підняти вгору.
“РУШ”	Підняти кисть лівої руки вгору в напрямку руху та зробити відмашку вниз.
“СТІЙ”	Підняти кулак лівої руки вгору.
“ДО БОЮ”	Підняти зброю стволом догори.
“СПРАВА /ЗЛІВА/ ПО ОДНОМУ /2,3/ НА РУБІЖ 50 МЕТРІВ ПОПЕРЕДУ, КОРОТКИМИ ПЕРЕБІЖКАМИ- РУШ”	Вказівним пальцем у бік правого /лівого/ флангу цепу, потім один /2,3/ пальці вертикально вгору, зробити відмашку кистю руки у напрямку руху (рубежу).
“НАПРЯМОК РУХУ”	Витягнути праву руку перед собою – вказати напрямок.
“ПРОТИВНИК ПРАВОРУЧ	Пальці кисті правої руки розвести в сторони підняти

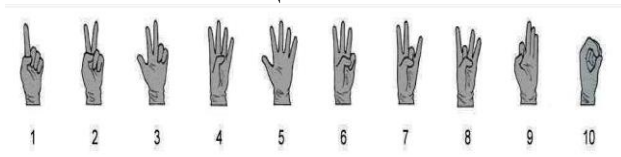
(ЛІВОРУЧ, ТИЛУ)”	З	вгору, зробити відмашку в сторону противника.
“ЗБІЛЬШИТИ ШВИДКІСТЬ РУХУ”		Тримати в правій руці магазин вигином до противника.
“ЗМЕНШИТИ ШВИДКІСТЬ РУХУ”		Тримати в правій руці магазин вигином від противника.
“ВСІ ДО МЕНЕ”		Підняти кисть правої руки вгору і крутити нею над головою.

* 1. Розробляються в кожному підрозділі.

2. Всі сигнали, при необхідності, можуть дублюватися голосом.

3. Сигнали показувати до відгуку або виконання команди.

СИГНАЛИ РУКАМИ ЦИФРИ

ПІ

Я

СЮДИ

ЧУЮ

БАЧУ

ШВИДКО

СПІ

ЗАВМЕРТИ

ПРИКРИВАЙ

ВПЕРЕД

БОРОГ

ЗАРУЧНИК

СНАЙПЕР

ПЕРЕШКОДА

Я ЛІДЕР

КОЛОНА

РЯД

ЛІНІЯ

КЛІН

НА ПОЗИЦІЇ

ПІСТОЛЕТ

ГВИНТІВКА

ДРОВОШК

СПОРЯДЖЕННЯ

АВТОМОБІЛЬ

ЗРОЗУМІВ

НЕ ЗРОЗУМІВ

ПРІГНІСЬ

ЗБРОЯ

ГАЗ

ДВЕРІ

ВІКНО

ЗАХОДЬ

Команди під час штурму будівлі (варіант):	Зміст команди
«Виходимо»	Попередження для групи прикриття
«Піднімаємося»	Для рух по сходах нагору
«Спускаємося»	Для руху по сходах вниз
«Чисто»	Огляд завершений
«Прикрий»	Під час затримки та перезаряджання зброї
«Тримаю»	Підтвердження про підтримку вогнем, відповідь на «Прикрий»
«Спалах»	Обстріл
«Буря»	Напад
«Колесо»	Переслідую
«Рогатка»	Озброєна особа
«Пішак»	Не озброєна особа
«Кулька»	Виявлена вибухівка (вибуховий пристрій)
«Граната»	Військовослужбовець кидає гранату
«Осколки (праворуч, ліворуч, попереду, позаду)»	Противник кинув гранату у напрямку...
«Лягай»	Спалах та трасу гранати РПГ
«Повязка»	Виклик санітарного інструктора
КАРЕТА 33	Потрібна евакуація пораненого

4. ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ СТРІЛЬЦЯ В СКЛАДІ БОЙОВОЇ ГРУПИ (ВІДДІЛЕННЯ) ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Пропонуються деякі *способи носіння і застосування автомата, що дозволяють зручно його розташовувати, маючи при цьому вільні руки*. І, в той же час, ці способи дозволяють швидко підготуватися до бою і відбивати напад супротивника:

1. На грудях - ремінь перекинути через шию, автомат висить стволом вниз. Цей спосіб зручніший, дозволяє швидко приготувитися до бою.

2. Під час висування (переміщення) та несення служби на блокпостах (КПП, тощо) автомат зручніше розташувати на грудях - ремінь перекинути через шию, автомат висить стволом в сторону та підтримується обома руками навхрест, одна з яких знаходиться на запобіжнику а інша на рукоятці затворної рами, що дозволяє швидко приготувати зброю до застосування.

3. При здійсненні маршу на бронетехніці десант, як правило, розташовується згори на броні. Зброю при цьому зазвичай тримають в руках з перекинутим через шию ременем. Автомат при цьому досить зручно розташований, не заважає стрибати з машини і швидко наводиться на ціль.

4. Під час несення службу на блокпостах (КПП) в групі огляду для зручнішого розташування автомата слід відчепити ремінь від ствольної антабки і зачепити його карабін за антабку прикладу,

утворивши петлю. Ця петля підганяється за розміром і надівається через плече і спину. Автомат з відкинутим прикладом розташовується під правим плечем і легко підкинувся однією рукою. Проводячи перевірку, рекомендується виставляти ліву ногу вперед на півкроку, розгортаючи корпус лівою стороною вперед так, щоб автомат був найбільш віддалений від тих, що перевіряються, і вони не могли його схопити.

4. Під час довготривалого висування на значній відстані при відсутності зіткнення з противником автомат зручніше розташувати на грудях - ремінь перекинути через шию, автомат висить стволом в сторону, руки знаходяться зверху автомату.

5. Під час штурмових дій - автомат прижимається прикладом в правую частину грудини та ствол направлений вниз та вперед. Такий спосіб дозволяє швидко підняти зброю в напрямку противника та вести прицільний вогонь.

6. Під час проведення атаки - автомат прижимається прикладом в правую частину грудини ближче до середини, ствол направлений вперед на противника і ведеться вогонь на ходу.

7. Під час штурмових дій в місці (штурму будівлі, у вузькому провулку (вулиці)): автомат доцільно тримати стволом направленим вперед в гору під кутом 60° . Такий спосіб дозволяє швидко направити зброю в напрямку противника та вести прицільний вогонь.

В основі індивідуальних дій у місті лежить так зване **"лівосторонній правило"**. Суть його полягає в тому, що людині-правші, у якого права рука ведуча, зручніше і швидше вдаються всі дії, пов'язані з поворотом вліво, *ніж дії, пов'язані з поворотом вправо*, і швидше стріляти в умовах, коли треба рухатися або розвертатися вліво *і набагато важче і менш результативніше - з розворотом вправо*.

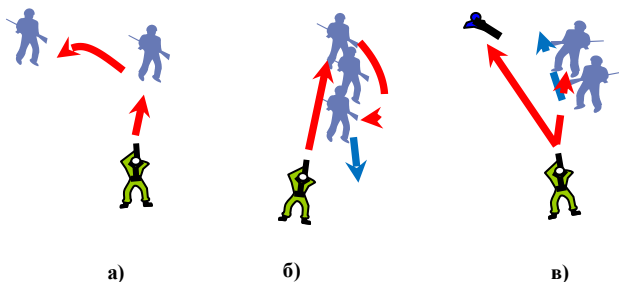
Вибір укриття для стрільби

Воно повинно знаходитися зліва від вас, закриваючи корпус і велику частину голови. У такому випадку для зустрічного вогню залишаються відкритими руки, плече і менша частина голови. Якщо укриття розташоване праворуч від вас, вам доведеться стріляти з лівого плеча, це незвично і незручно, але ви будете укриті. Якщо вам захочеться стріляти з правого плеча, ви відкриєте під постріли противника значну частину тулуба і всю голову, Помилкою буде також стріляти поверх укриття, ви підставляєте під вогонь голову, плечі і частину корпусу.

Після пересування, якщо противник попереду, заняття вогневої позиції здійснювати в наступній послідовності: вибрати будь-яке укриття (ямка, вибоїна, пень, камінь, кущ, дерево), зробити широкий крок в сторону (як правило, вправо - для правші зручніше) та перемістити тіло в цю сторону, після чого маятником (різким уклонем тіла) в іншу сторону та широким кроком трохи вперед зайняти вогневу

позицію лежачи шляхом опори на ліву руку (в правій руці тримається зброя в напрямку противника) та одночасним присідання на коліна (необхідна наявність наколінників) або викидом ніг назад та в сторони прийняти положення для стрільби лежачи; після чого здійснити переміщення в сторону (відповзти в бік), що унеможливорює ведення прицільного вогню противником; після зайняття вогневої позиції зробити два-три постріли в сторону противника.

Стрільба по декількох цілях

а) При швидкісній стрільбі по декількох цілях зручніше починати стрільбу з крайньої правої цілі, розвертаючись по ходу стрільби справа наліво.

б) При веденні вогню по групі противника, яка рухається фронтально, першою доцільніше вражати ту ціль, яка рухається замикаючою в групі з подальшим перенесенням вогню на цілям, що йдуть

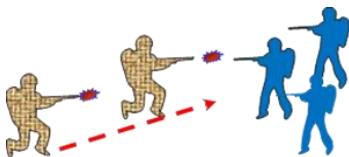
попереду. У цьому випадку противник не відразу виявить, що потрапив під ваш вогонь, і ви зможете вразити кілька цілей до того, як противник надасть організований опір. Якщо ж ви перший вразите ціль, що рухається в голові групи, то противник миттєво заляже, розсосередиться і відкриє вогонь у відповідь.

в) Якщо перед вами кілька тікають в повний зріст солдатів противника і один залеглий за укриттям і стріляє то, в першу чергу, потрібно знищити того, хто стріляє, не зваблюючись легшою і більшою ціллю.

д) Якщо перед вами кілька цілей то, в першу чергу, потрібно визначити і знищити найважливішу ціль.

Дії при раптовій зустрічі з групою противника на близькій дистанції

Назад бігти не можна - розстріляють в спину. Природною, натренованої подумки реакцією має стати наступне:

негайно відкрити вогонь у бік противника з того, що у вас є, при цьому стріляти як можна

частіше і швидше;

одночасно *переміщайтеся вперед до супротивника і вправо від нього (вліво від вас)*; При цьому члени групи противника змушені будуть

повертатися для стрільби зліва на право, направляючи зброю в спину один одному, представляючи собою відмінну групову мішень;

наблизившись до противника, на ходу розстрілюйте "на вскидку" ціль. При цьому стріляйте низько. Рикошет краще, ніж не потрапити зовсім;

дійте як можна швидше;

перші секунди не шкодуйте патронів, поки стріляєте, боковим зором намітьте собі щілину, де можна буде сховатися і перезарядитися;

залишайте ініціативу за собою.

Дії при попаданні під раптовий вогонь противника

Треба рухатися. Стояти не можна. Рухайтесь від укриття до укриття. Зорієнтуйтеся.

Не давайте супротивникові пристрілятися, переміщайтеся вліво, змушуючи супротивника розгортатися для стрільби вправо.

Поставте його проти сонця, бігайте і стріляйте, кидайте гранати, не давайте супротивникові стріляти прицільно і взагалі підняти голову.

Нав'язуйте йому свої умови. Якщо опинилися беззбройним, від прямого вогню йдіть різко вліво від себе, пригнувшись, змієюю до найближчого укриття.

Якщо ви раптово потрапили під вогонь противника, відразу ж падайте і відповзайте за будь-

яке можливе укриття, одночасно приготівляючись до бою.

Краще розбиратися в ситуації і приймати рішення, перебуваючи у відносній безпеці. Досвід показує, що не всі це виконують. Одні починають стріляти, залишаючись на місці і будучи для противника хорошою мішенню. Інші падають за укриття, забуваючи зняти з плеча автомат, а потім починають возитися, намагаючись дістати зброю що опинилася в незручному положенні, і не маючи можливості вести вогонь.

Якщо військовослужбовець, з яким ви пересувалися по вулиці і потрапили під раптовий вогонь противника, поранений - не намагайтеся надавати йому допомогу негайно, інакше ви ризикуєте опинитися лежачим поруч з ним з ще більш важким пораненням. Знову-таки сховайтеся та зорієнтуйтеся в обстановці.

Щоб захиститися від ручної гранати яка впала поруч, потрібно впасти ниць, головою в бік гранати, голову (якщо немає каски) прикрити долонями, рот відкрити щоб барабанні перетинки не зашкодять від вибухової хвилі.

Перший побачив гранату, подає сигнал: "Граната праворуч (ліворуч, ззаду)". Якщо вас кілька, не збивайтеся в купу. Не уявляйте собою групову мішень і маневруйте, підтримуючи і прикриваючи один одного вогнем. Вам доведеться багато стріляти на бігу. При такій стрільбі намагайтеся натискати на

спуск в одноопорній фазі - в момент перенесення ноги. Коли нога опускається на землю, це викликає сильний струс корпусу і зниження точності стрільби.

ВАЖЛИВО ПАМ'ЯТАТИ, що, коли ви поєднуєте рух зі стрільбою, потрібно завжди бачити землю під ногами і ніколи не ступати навмання.

Огинання якої-небудь будови

Огинати тільки праворуч, при цьому ваш автомат буде знаходитися праворуч від вас, і ви будете мати перевагу, тому противник буде змушений стріляти з лівого плеча, або ж він буде стріляти з

правого плеча, що незручно і не прицільно, підставивши під ваш постріл голову, плечі і більшу частину корпусу. При дії в складі групи в цьому випадку в замиканні повинен діяти лівша чи військовослужбовець, добре стріляє з лівого плеча.

Дії в темному приміщенні (вночі)

Не можна днем входити в темне приміщення з ходу, без підготовки, поки очі звикнуть до темряви, проходить час.

Не можна оглядати темні горища і підвали без освітлювальних приладів. Джерело світла необхідно тримати на витягнутій руці. Не бачачи вас в темряві, противник буде стріляти на світло.

При русі в темряві слід уникати освітлених місць або ж перетинати їх ривком якомога швидше.

При використанні приладів нічного бачення необхідно пам'ятати, що його окуляр дає зеленуватий світловий відблиск, видаючи стрілка спостерігачам супротивника. Тому, включивши прилад, відразу ж прикрийте окуляр долонею або використовуйте спеціальний наглазник.

У нічний час використовуйте світломаскування. Не галасуйте, не видавайте своєї присутності, зайвий раз не стріляйте.

В якості профілактики необхідно періодично пускати сигнальну ракету в бік позицій противника. Це засвітить чутливу нічну оптику. До засвітки найбільш стійкі прилади 2+ покоління, а 1+, 2-го і 3-го поколінь можуть бути легко засвічені.

Не користуйтеся лазерним цілевказувачем, він може видати вашу позицію.

Окуляри нічного бачення мають дуже вузький сектор огляду - 40 градусів, тому доводиться постійно крутити головою. Більш того, більшість з них залишає бажати кращого. Часом неозброєним оком видно краще, особливо в похмуру погоду. Замість очок переважніше мати нічний приціл.

З появою тепловізійних прицілів вже ніхто не може почувати себе на полі бою в безпеці. Будь-який предмет, нагрітий вище абсолютного нуля, випромінює тепло. Прилад вловлює це випромінювання і відображає на дисплеї. Усі матеріали нагріваються по-різному тому на загальному тлі найяскравіше видно предмети з металу, нагріті двигуни (яскраво-зелені), теплокровні

тварини. В оптику можна не помітити танк, що стоїть в кущах. В тепловізор він буде видно яскраво-зеленим на тлі блідо-зелених заростей. Також і людина. Варто вам висунутися з-за дерева, і вас вже виявили. Приладу не заважає дим, зарості, дощ, сніг. В диму ви нічого не бачите, але це не означає, що вас не видно.

Правила поводження з ліхтарем при стрільбі з автомата:

ліхтар повинен бути таким, щоб він горів поки вимикач натиснуто, а не залишався включеним, коли потрібно, щоб він погас;

коли автомат утримується наведеним в ціль, кисть підтримуючої руки знаходиться під цівкою автомата. При цьому долоня впирається в цівку, а великим пальцем натискає вимикач ліхтаря;

після кожного включення ліхтаря слід відразу ж змінити позицію;

не слід продовжувати рух з включеним ліхтарем;

найкраще закріпити ліхтар і вимикач на автоматі.

Для освітлення місць передбачуваного розташування супротивника можна використовувати такий спосіб. Звичайний електричний ліхтар упаковується в шматок гуми, вирізаний з автомобільної покритки. При огляді темних приміщень або при веденні бою в підвалах, каналізаційних мережах, тунелях, метро і т.д. такий протиударний ліхтар включається і кидається в бік

противника, висвітлюючи, таким чином, цілі і створюючи можливість вести прицільний вогонь.

Дії всередині будівлі.

При діях в будівлі до джерел шумів потрібно ставитися уважно, а їх напрямку - критично. Противник може відвернути вашу увагу, кинувши в потрібну йому сторону камінь, палицю або інший предмет. Нарешті шумом вас можуть заманити в пастку.

Зброя повинна бути спрямована в бік, куди ви дивитеся, а у вузьких місцях має бути опущеною. При русі по сходах, якщо сходинок дерев'яні або виготовлені з іншого нетривкого матеріалу, можна вистрілити крізь щаблі, щоб придушити можливу загрозу знизу. Конструкція ступенів в окремих випадках може створювати зорову перегородку, що не дозволяє побачити, що знаходиться внизу. У цьому випадку тримайтеся спиною до глухої стіни і просувайтесь, попередньо перевіривши наявність і міцність ступені внизу. Будьте готові до того, що противник спробує прошити кулями підлогу знизу.

Особливості використання вогневих засобів.

Щоб швидше приготуватися до стрільби і не витратити час на прикладання автомата до плеча, ***слід пересуватися, не відриваючи автомата від плеча***, ствол при цьому трохи опускається вниз. З цього положення стрілок швидше приготується до бою і веденню прицільної стрільби.

Ведучи вогонь з автомата *не чекайте повного спустошення магазина*. Якщо магазин частково спустошений і в бою виникла пауза, змініть магазин, частково витрачений залиште в резерві. Щоб не витратити час на пересмикування затвора при перезаряджанні, починаючи споряджати магазин, вставте три трасуючих патрона. Тоді, стріляючи і помітивши, що пройшла трасуюча куля, ви будете знати, що залишилося ще два патрони. Можна вистрілити ще раз і, від'єднавши порожній магазин, замінити його повним. Оскільки останній патрон вже досланий в патронник, пересмикувати затвор не потрібно.

Порожній магазин зазвичай в інтенсивній перестрільці кидають на землю, щоб він не заважав і щоб не переплутати з повними магазинами. При необхідності порожній магазин можна кинути в противника, імітуючи кидок гранати для прикриття перезарядження. У рукопашній сутичці можна кинути порожній магазин, цілячись в обличчя супротивника.

У міських умовах приціл автомата слід ставити на 100 м. І не стріляти чергами, а швидким вогнем, одиночними пострілами.

При стрільбі з підствольного гранатомета не забувайте - зведення гранати закінчується на відстані від 10 до 40 м після пострілу зі ствола ГП-25. При стрільбі з вікна будівлі або у двері на менші відстані гранати можуть не вибухнути.

Екіпіровка солдат, які проводять штурм повинна додатково включати:

тактичні окуляри та рукавички;

як мінімум 8-12 споряджених набоями магазинів (в бронезилеті попереду і в розгрузці по боках, створюють додатковий захист тіла та можливість швидкої заміни під час стрільби. Магазили розташовані тільки на грудях і животі незручно доставати (замінювати) під час стрільби з положення лежачи.

та додатково у речовому мішку – додатково до 800 набоїв, тому що в умовах швидкоплинної обстановки в АТО ніхто не може бути впевненим у тривалості операції та можливості регулярного постачання боєприпасів;

по дві димові гранати **РДГ-п** (пластикові), які легше картонних РДГ-2 (б,ч), не залежать від вологості та дозволяють особовому складу прикрити свої дії та відхід або по два запалювальних димових патрони **ЗДП** (який при киданні рукою має такі ж характеристики як і РДГ але може також відстрілюватись на відстань до 100-500 м і створювати осередки пожеж).

Дії під час мінометного обстрілу.

УВАГА! Основні правила виживання при мінометному обстрілі:

1. Прислухайся до звуків мін, що летять, навчіться їх розпізнавати і аналізувати.

2. При обстрілі негайно падай і утискуйся в землю або займи укриття (бліндаж, перекриття щілину). Навчися робити це до того, як міни почнуть падати – це у ваших інтересах.

3. Що б не трапилося, у жодному випадку не можна підводитися і тим більше вставати. Не намагайся втекти із зони обстрілу – міни і осколки все одно швидше за вас. Дочекайся, поки не прозвучить наприклад 8-10 розривів, потім почекайте хоч би три хвилини, після чого швидко міняйте позицію і йдіть в укриття. Навіть якщо комусь поряд потрібна допомога – надай її після обстрілу і в укритті, інакше допомога, швидше за все, скоро знадобиться і тобі.

4. Використовуй штучні і природні укриття і складки місцевості. Сховатися в них можна в перервах між серіями пострілів.

5. Якщо Ти знаходишся в зоні, де можливий мінометний обстріл, не знімай бронезилет і каску, – якщо вони у тебе, звичайно, є. Бронезилети третього або четвертого класу зупиняють мінометні осколки цілком надійно. Навіть простенький жилет другого класу і шолом старого радянського зразка не будуть зайвими.

6. Не соромся тренуватися і відпрацьовувати свої дії у разі обстрілу задалегідь.

Дії під час мінометного обстрілу «ГРАДОМ»

УВАГА! Основні правила виживання при обстрілі з «Граду»:

1. Почути надзвуковий снаряд неможливо. Організуйте постійне спостереження.

2. Постійно тримайте в полі зору будівлі що поблизу, споруди, місцеві предмети, які можна швидко використовувати як укриття. З часом це увійде у звичку.

3. Окопи, воронки, щілини захищають від осколків досить надійно. Якщо обстріл застав тебе на відкритій місцевості - лягай на землю.

4. У будівлі краще ховатися в підвалі або на першому поверсі - в кутку, недалеко від вікна чи двері.

5. Після закінчення залпу не поспішай виходити з укриття. Зачекай хоча б хвилин десять - цілком імовірно, що обстріл продовжиться.

Повітряний наліт

При повітряному нальоті дуже важливо не піддаватися паніці, не бігати і не стріляти по літакам. Порядок дій наступний:

1. Якщо ви знаходитесь на відкритій ділянці, ляжте ниць і не дивіться вгору.

2. Переповзи в укриття, якщо воно поруч.

3. Не біжи - рух обов'язково приверне увагу.

4. Вертоліт спочатку робить поворот, потім відкриває вогонь.

5. Якщо ви потрапили під повітряний наліт, виконуйте наступне:

- ведіть вогонь з усього наявного озброєння;

- намагайтеся створити зону загороджувального вогню прямо по курсу літака;

- займіть укриття у воронці або за деревом;
- розосередьтесь - не сходьте разом;
- якщо вам доводиться:

бігти - не біжіть прямо за курсом літака, біжіть під кутом;

їхати - не їдьте прямо за курсом літака, їдьте під кутом.

Для захисту особового в районах розміщення підрозділів:

кожний військовослужбовець повинен обладнати свій особистий окоп, в який він може сховатися при несподіваному обстрілу. Кожен стрілець повинен обладнати **2-3 вогневі позиції** та сектори стрільби - основний і додатковий, які повинні перекриватися не менше ніж на **10-15 градусів (170-250 тисячних)**, створюючи зону суцільного вогню. Сектор обстрілу для автоматника в обороні - **до 40 градусів**.

обов'язково обладнуються перекриті щілини на відділення, які виготовляються з лісоматеріалу (кругляк 10-15 см) у 2 накати з земляною подушкою не менше 50 см. Із кожного укриття готуються виходи на вогневі позиції **не менше ніж по двох маршрутах**.

на відкритих ділянках місцевості для обладнання сховища доцільно використовувати мішки з піском, лише у крайніх випадках ящики від снарядів (при обстрілі противником залізне обладнання ящика (кутники, замки, завіси) розлітається у різні боки та наносить поранення особовому складу) використовуючи сумісно з земляними мішками, при

цьому вхід в перекриту щілину обладнується зігзагообразно.

На блокпостах укриття, якщо це асфальт, можна обладнувати під дорожнім покриттям використовуючи бетонні блоки для захисту входу.

Якщо для захисту особового складу використовується бетонні плити, обов'язково насипати земляну "подушку", краще комбіновану з мішками товщиною не менше 1 м.

Переміщення на полі бою здійснюється послідовно:

спосіб 1:

спочатку стрілець (1), під вогневим прикриттям кулеметника та старшого стрільця (старшого бойової групи), використовуючи ***різні прийоми і способи і пересування*** на полі бою, двома-трьома “стрибками” повинен вийти на рубіж ***50-100 метрів***; довжина “стрибків”, в середньому, складає ***10-40 кроків*** (після зайняття вказаного рубежу, стрілець обладнує перед собою бруствер і готується до ведення вогню);

після переміщення першого стрільця, під вогневим прикриттям його та старшого групи переміщується кулеметник, а потім старший групи.

спосіб 2:

спочатку стрілець (1), під вогневим прикриттям кулеметника та старшого стрільця (старшого бойової групи), використовуючи ***різні прийоми і способи і пересування*** на полі бою, повинен зробити перший “стрибок” та приготуватися до ведення вогню;

після переміщення першого стрільця, під вогневим прикриттям його та старшого групи робить перший “стрибок” кулеметник, а потім старший групи.

пересування вказаним способом здійснюється до виходу на визначений рубіж

Пересування повинно бути **безсистемним**.

При відкритті вогню постійно змінюй вогневу позицію, зробив чергу - відповзи убік (перекотись) на 3-5 метрів і веди вогонь далі, потім - перебіжка.

Не забувай про можливість знаходження противника, мін, розтяжок і інших інженерних боєприпасів у напрямку твоєї дії. При необхідності падай назад зігнувши ногу, яка стоїть попереду, а задню зігнувши підкласти назад і впасти навскоси на м'які тканини стегна та перекотись на спину розставити ноги і приготуйся до ведення вогню по противнику, при можливості змінити положення для стрільби на більш зручне.

Відхід особовий склад штурмової групи здійснює по одному, під прикриттям інших військово-службовців групи та прикриттям позиційних груп, низько пригнувшись різким кидком назад на 7-10 м та прийняттям положення для стрільби, в подальшому здійснюється прикриття інших членів штурмової групи (**відхід крокуючи назад з веденням вогню небезпечний** на незнайомій території та може призвести до відходу у сектор вогню військовослужбовці, що відійшов перший, також

необхідно оглядатись назад, щоб не потрапити на якусь перешкоду).

5. ВРАЗЛИВІ МІСЦЯ БРОНЕТАНКОВОЇ ТЕХНІКИ

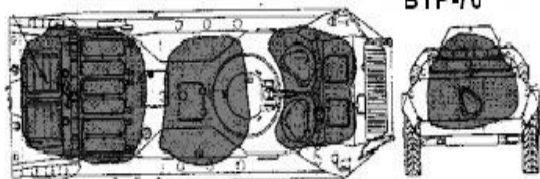
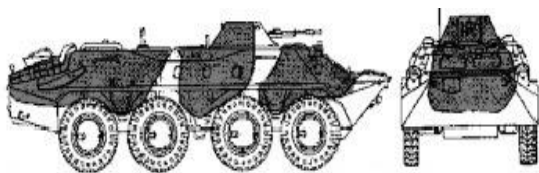
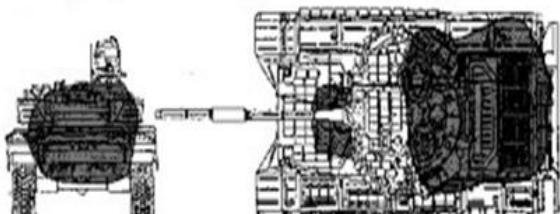
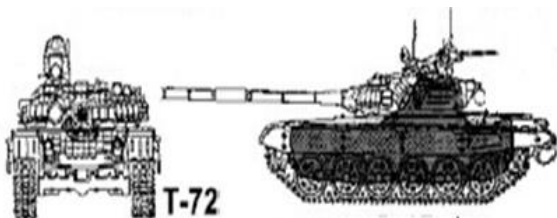
Танки та інші бронеоб'єкти противника - це найважливіші й найнебезпечніші для солдата цілі на полі бою. По таких цілях як сучасний танк із завданням його надійної уразити варто вести вогонь із декількох протитанкових засобів. Варто враховувати те, що потрапити в танк мало, треба його вивести з ладу, ведучи вогонь по найбільш уразливих місцях.

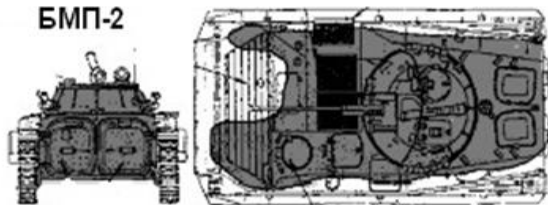
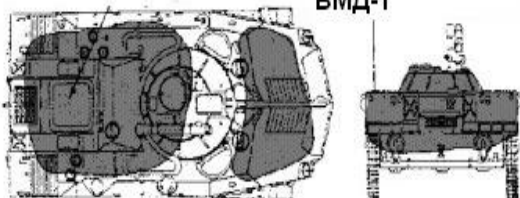
Якщо у автоматника протитанкові засоби витрачені або відсутні, варто вести вогонь зі стрілецької зброї по оглядових приладах і прицілах, що унеможливорює керування машиною і прицільну стрільбу.

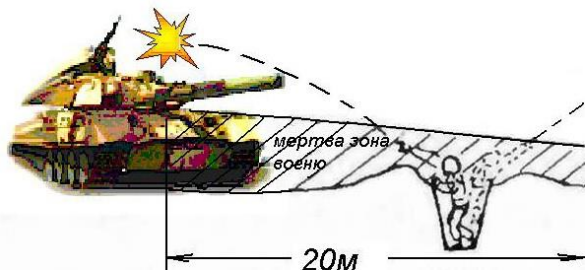
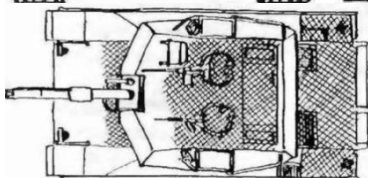
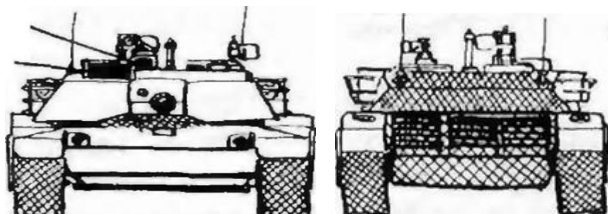
При недостатній кількості протитанкових засобів для поразки танків, БМП і БТР можуть застосовуватися пляшки із запальною сумішшю. Запальна суміш: 1 частина бензину, 1-2 частини масла.

Вразливі місця бронетанкової техніки виділені сірим кольором

Обстрілювати бронеоб'єкти необхідно зверху, з флангу та тилу.

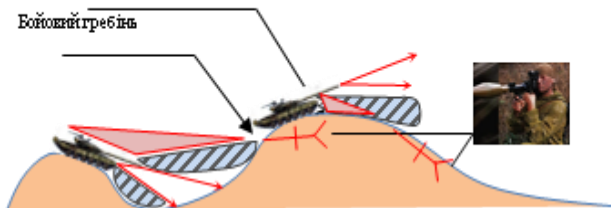
БМП-2**БМД-1**

Увага! Не бійся наближатися до танку – у танка є мертві зони, в яких зручно наносити вогневе ураження в його уразливі зони, чим ближче до об'єкту – тим краще.

Топографічний гребінь

Бойовий гребінь

Після вибуху гранати варто приготуватися для поразки екіпажа, що залишає уражений танк.

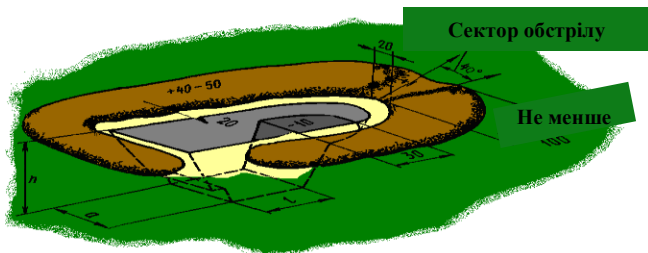
6. ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З АКС-74

Види відхилень	АКС-74
Температура повітря	$D > 400$ м при $T > 25^{\circ}\text{C}$ ТП=ВКЦ при $< -25^{\circ}\text{C}$ = Пр+1
Бічний вітер (4 м/с під кутом 90°)	$U_{\text{фіг}} = (\text{Пр} - 2) : 2$. При вітрі > 8 м/с поправку збільшити в 2 рази; При вітрі > 2 м/с або тому що дме під гострим кутом поправку зменшити в 2 рази.
Фланговий рух цілі (3 м/с або 10 км/год)	$U_{\text{фіг}} = \text{Пр}$ При русі цілі зі швидкістю більшою (меншою) в 2 рази упередження береться в 2 рази більшим (меншим); При русі цілі під гострим кутом поправку зменшити в 2 рази.

7. ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ ДЛЯ ПРИВЕДЕННЯ ЗБРОЇ ДО НОРМАЛЬНОГО БОЮ

Вид зброї, прицілу	Дальність (м)		Приціл	Кількість набоїв		Перевищення контрольної точки	Припустиме відхилення середньої точки влучення	Габарит кучності бою		Відхилення середньої точки влучення при переміщенні мушки, повороті маховичка (см)	
	стрілби	вивірки		одиночним вогнем	автоматичним вогнем			одиночним вогнем	автоматичним вогнем	по висоті	по напрямку
5,45-мм АК-74	100	–	3	4	–	13	5	15	–	1 оберт – 20	1-мм – 26
НСПУ АК-74	100	100	4	4	–	24	5	15	–	1 поділлка маховичка – 5	
7,62-мм АКМ	100	–	3	4	–	25	5	15	–	1 оберт–20	1-мм–26
НСП-3 до АКМ	100	100	4	4	–	21	5	15	–	1 поділлка маховичка – 25	

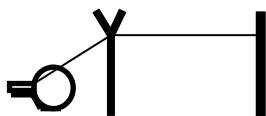
8. ОСОБЛИВОСТІ ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ ПОЗИЦІЙ.

Окоп для стрільби з автомата стоячи:

h – $2/3$ росту автоматника; t – $1/2$ росту автоматника; a – по ширині бедер автоматника. Час на обладнання до 1,3 годин (для стрільби лежачи h – не менше довжини ступні автоматника, t – не менше росту автоматника; для стрільби з коліна h – $1/3$ росту автоматника, t – $2/3$ росту автоматника)

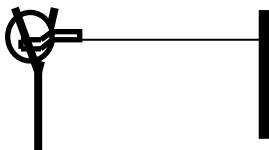
9. ВИКОРИСТАННЯ РУЧНИХ ГРАНАТ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗТЯЖОК

Встановлення. Дротяна розтяжка з одного боку кріпиться до кілка, який вбитий в землю, з іншого боку проходячи через

рогатку кріпиться за нижню частину запалу гранати типу Ф-1, з якої попередньо видалено запобіжну чеку. Спусковий важіль під масою гранати знаходиться в безпечному положенні.

Принцип дії. Коли солдат противника, зачепившись ногою за дротяну розтяжку зрушить з місця гранату спусковий важіль вивільниться в наслідок чого спрацює граната.

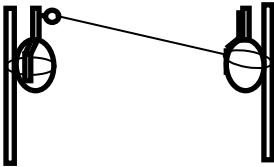
Встановлення.

Дротяна розтяжка з одного боку кріпиться до кілка, який вбитий в землю, з іншого боку

кріпиться до ручної гранати, яка встановлена в рогатку, з гранати попередньо видалено запобіжну чеку.

Принцип дії. Коли солдат противника, зачепившись ногою за дротяну розтяжку зрушить з місця гранату спусковий важіль вивільниться в наслідок чого спрацює граната. Перерізання розтяжки змусить гранату випасти з місця кріплення

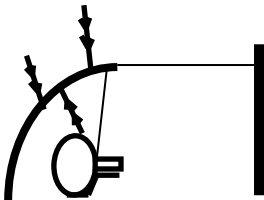
та вибухнути. Цей спосіб можна використовувати в лісних зонах.

Встановлення. Дротяна розтяжка з одного боку кріпиться до кілка, який вбитий в землю, з іншого боку кріпиться до зігнутої гілки. Граната з якої

попередньо видалена чека знаходиться під гілкою та поєднана з нею дротом.

Принцип дії. Коли солдат противника, переріже дротяну розтяжку вона звільнить зогнуту гілку яка за допомогою дроту підніме гранату, що приведе її до вибуху.

Встановлення. Використовується дві ручні гранати, які за корпус прикріпленні за кілки. На першій гранаті за допомогою ліски робиться петля, яка затискує спусковий важіль. Ліска

кріпиться до запобіжної чеки другої гранати. Після чого в першій гранаті видаляється запобіжна чека.

Принцип дії. Коли солдат противника, зачепившись ногою за розтяжку спрацює обидві гранати. Якщо сапер противника переріже розтяжку, спусковий важіль першої гранати вивільниться і петля внаслідок чого спрацює граната.